Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Teastas Sóisearach 2015

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Staidéar Gnó

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2015

STAIDÉAR GNÓ – ARDLEIBHÉAL – PÁIPÉAR I

Scéim Mharcála agus Réitigh Mholta

ROINN A

(80 marc)

Freagair an 20 ceist ar fad. Tá 4 mharc ag gabháil le gach ceist.

---

1. Amharcaonad Taispeána (Aonad Taispeána Físe)

An Gréasán Domhanda

Láraonad Próiseála

2.

Cumarsáid Bhéil:	Cruinnithe, seimineáir, teileafón, idirchum, na meáin shóisialta
Cumarsáid Scríofa:	R-phost, cáipéisí gnó, teachtaireachtaí sms, meabhrán, tuairisc, nuachtlitir, cláir fógraí, inlíon

3. (i) Sócmhainní Seasta (ii) €129,000 (iii) Caipiteal Oibre

4.

Freagra: **(2)**
15%

Obair: **(2)**
Glanbhrabús = 160,000 – 64,000 = 96,000
$\frac{96,000}{640,000} \times \frac{100}{1} = 15\%$

5. **Mínigh an téarma 'Achtúire'**:

Is ionann Achtúire agus: Gairmí airgeadais a dhéanann riosca/toradh agus neamhchinnteacht a anailísiú, rud a úsáidtear ina dhiaidh sin le préimheanna árachais a ríomh.

6.

(i) Cuntas Ceannachán

Dr					Sr
Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€
2015 5 Meith.	**(ii) Banc**	1,700			

(iii) Cuntas Bainc

Dr					Sr
Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€
			2015 5 Meith.	**(iv) Ceannacháin**	1,700

7.

Dr		**Cuntas Rialúcháin Féichiúnaithe**			Sr
Dáta	Sonraí	€	Dáta	Sonraí	€
01/05/15	Iarmhéid t/a	**5,900**		Airgead Tirim a Fuarthas	**5,400**
	Díolacháin	**6,100**	31/05/15	Iarmhéid t/s	**6,600**
		12,000			12,000
01/06/15	Iarmhéid t/a	6,600			

NÓ (Formáid Mhalartach)

Cuntas Rialúcháin Féichiúnaithe				
Dáta	Sonraí	Dr	Sr	Iarmhéid
		€	€	€
01/05/15	Iarmhéid t/a			**5,900**
	Díolacháin	**6,100**		12,000
	Airgead Tirim a Fuarthas		**5,400**	**6,600**

8. Mínigh, le sampla, an téarma 'Ionadú Iompórtálacha'.

Beartas eacnamaíochta a spreagann ionadú iompórtálacha le hearraí/seirbhísí (Éireannacha) a tháirgtear sa tír, e.g. prátaí na hÉireann a cheannach in ionad phrátaí na hÍsiltíre.

9.

	Ráiteas Oibriúcháin	**Clár Comhardaithe**
Díolachán féar tirim	✓	
Stoc leasú talún (31/12/2014)	✓	✓
Stáblaí		✓

10. Mínigh an téarma 'Fruilcheannach'.

Socrú airgeadais atá i gceist ina mbaineann duine úsáid as earraí ar feadh tréimhse trí éarlais a íoc agus íocaíochtaí rialta a dhéanamh ina dhiaidh sin. Glactar úinéireacht ar na hearraí nuair a dhéantar an íocaíocht deiridh.

11.

Ó Drisceoil Teo. – Leabhar Cúnta Ginearálta				
Dáta	Sonraí	F	Dr	Sr
			€	€
01/01/2015	Foirgnimh	MLG_1	812,000	
	Rótharraingt Bhainc	LA_1		**22,500**
	Creidiúnaithe	MLC_1		**26,600**
	Gnáth-Scairchaipiteal	MLG_2		**762,900**
	Sócmhainní, Fiachais agus Scairchaipiteal Uí Dhrisceoil Teo. ar an dáta seo.		**812,000**	**812,000**

12.

Freagra:	**(2)**
€10,450	

Obair:	**(2)**
19,000 × 0.45 = 8,550 (íoctha) Drochfhiacha = 19,000 – 8,550 = 10,450 **NÓ** 19,000 × 0.55 =10,450 (modh malartach)	

13. Mínigh **dhá** chúis le haischuir isteach.

(i) Ní raibh na hearraí mar an gcéanna leis na hearraí a ordaíodh

(ii) Níor seachadadh na hearraí ar an dáta a comhaontaíodh

(iii) Fuarthas cainníocht mhícheart

(iv) Bhí na hearraí damáistithe

14.

Sonrasc

Nóta Creidmheasa

Seic

15.

Scairshealbhóirí

An Bord Stiúrthóirí

An Roinn Díolacháin

16.

	€
Iomlán (gan CBL san áireamh)	1500.00
Lascaine Thrádála **35%**	**525.00**
Fo-iomlán	**975.00**
CBL **23%**	**224.25**
Iomlán (CBL san áireamh)	**1199.25**

17.

(ii) Ús

(iii) Brabús

(iv) Pá

18. B C D

19.

De Faoite Teo. – Leabhar na nAischur Amach						
Dáta	Sonraí	Uimh. NC	F	Glan €	CBL €	Iomlán €
24/05/15	**Ó Duibh Teo**.	**50**	**CL**	5,000	1,150	**6,150**

20. **1.** Tairiscint Speisialta/Praghsáil tionscnaimh ('Cur chun cinn')/Lascainí.

2. Urraíocht

Iomlán 80 marc

ROINN B

Ceist 1: Ceist í seo faoi Bhuiséad Teaghlaigh

	Iúil	Lúnasa	M. F.	D. F.	Iomlán Iúil – D. F.
	€	€	€	€	€
IONCAM IOMLÁN	2,420	2,285	2,385	2,285	**9,375**
CAITEACHAS IOMLÁN	1,795	2,045	1,935	2,025	**7,800**
Coigilteas	450	450	450	450	**1,800**
(Caiteachas Iomlán agus Coigilteas) **EISÍOCAÍOCHTAÍ IOMLÁNA**	2,245	**2,495**	**2,385**	**2,475**	**9,600**
Airgead Glan	**175**	**(210)**	**0**	**(190)**	**(225)**
Airgead Tosaigh	**596**	**771**	**561**	**561**	**596**
Airgead Deiridh	**771**	**561**	**561**	**371**	**371**

20 figiúir @ ½ an ceann = 10, €371 sa dá cholún =1 mharc **(11 mharc)**

(B)

(i) *Cad is buiséad ann?*

Freagra:

Tuar nó plean atá i gceist ar ioncam agus caiteachas sa todhchaí ar feadh tréimhse ar leith.

(3 × 1)

(ii) *Tabhair breac-chuntas ar* ***dhá*** *chúis go n-ullmhófaí buiséad*

- An fhéidearthacht go mbeadh barrachas ann a mheas agus, má bhíonn, an rud is féidir a dhéanamh leis a mheas.
- An fhéidearthacht go mbeadh easnamh ann a mheas agus, má bhíonn, a mheas conas é a mhaoiniú nó conas deireadh a chur leis.
- Ioncam agus caiteachas do gach mí a mheas, mar aon leis an tréimhse san iomlán le fáil amach an bhfuil na daoine ag maireachtáil laistigh dá chuid acmhainní.

(2 × 3)

(iii)

Mí & Méid: Lúnasa €210 nó Deireadh Fómhair €190

(2)

(B) (iv) *Mol slí* ***amháin*** *chun an t-easnamh seo a líonadh.*

Freagra: D'fhéadfaidís an méid atá beartaithe acu a choigilt a laghdú nó d'fhéadfaidís an caiteachas lánroghnach a laghdú. **(3)**

(v) Ní raibh

Tabhair cúis ***amháin*** *le do fhreagra.*

Tá easnamh foriomlán de €225 acu.

***Tá**: Tá €1,800 á choigilt acu, agus d'fhéadfaí sin a úsáid chun an t-easnamh a íoc.

(3)

(vi)

Costas Cairr	Seasta	Neamhrialta	Roghnach
Táille TNG	✓		
Díosal		✓	
Rothaí Cóimhiotail Nua			✓
Seirbhís Chairr		✓	

(4 × 1)
(21 mharc)

(C)

Dáta	**16/06/2015**
Chuig	**Árachas an Daingin Teo.**
Iarmhéid t/aa	€954.00
Lóisteáil	
Iomlán	€954.000
An Seic Seo	**545.00**
Iarmhéid t/aa	**409.00**
1708	

AIB 93-55-12

CIONN tSÁILE, CO. CHORCAÍ Dáta **16 Meitheamh 2015**

Íoc **Árachas an Daingin Teo.** nó ordú **euro euro euro**

Cúig chéad daichead a cúig euro **€545.00**

Cuntas an Íocaí amháin

SINÉAD NÍ DHUIBHIR

Sinead Ní Dhuibhir

1708 935512 545914

Comhdhuille: **4 mhír @ ½ marc an ceann**
Seic: 6 mhír @ 1 mharc an ceann **(8 marc)**
Iomlán 40 marc

Ceist 2: **Ceist í seo ar Chuntas Club**

(A) (i)

Cuntas Trádála Bialainne Chlub Gailf Uí Mharcaigh don Bhliain dar chríoch 31/12/2014		
Díolacháin sa Bhialann		10,850
Lúide Costas Díolachán		
Stoc Tosaigh	2600	
Ceannacháin don Bhialann	6,900	
	9,500	
Lúide Stoc Deiridh	1,400	
		8,100
Brabús na Bialainne		2,750

(10)

(ii)

Cuntas Ioncaim agus Caiteachais Chlub Gailf Uí Mharcaigh don Bhliain dar Chríoch 31/12/2014			
Ioncam			
Brabús na Bialainne		2,750	*F.I*
Brabús ón tSeachtain Oscailte (6250 – 1590)		4,660	
Síntiúis	10,140		
Lúide Síntiúis réamhíoctha	320	9,820	
Táillí Imeartha		11,200	
Brabús ón Raifil (7800 – 6730)		1,070	
			29,500
Lúide **Caiteachas**			
Árachas	5,459		
Lúide Árachas réamhíoctha	280	5,179	
Deisiúcháin ar Threalamh		920	
Speansais Ghinearálta		5,320	
Solas & Teas	4,520		
Cuir Solas & Teas dlite leis	420	4,940	
Dímheas ar Tharracóir 10%		2,250	
			18,609
Barrachas an Ioncaim ar Chaiteachas			10,891

Ní mór barrachas an ioncaim (focail) a bheith comhsheasmhach le figiúr an iarrthóra féin.
Ní mór €10,891 a bheith ceart le 2 mharc a shaothrú.

(24)
(34 marc)

(B) (i) Cisteoir **(2)**
(ii) Ciste Carntha **(2)**
(iii) Féadfar é a úsáid le leathnú beartaithe a mhaoiniú/le hearraí caipitil a cheannach, amhail sócmhainní seasta/le haon ró-chaiteachas a chlúdach. **(2)**

(6 mharc)
Iomlán 40 marc

Ceist 3: Ceist í seo a bhaineann le Buiséad Náisiúnta agus le Caiteachas Náisiúnta

(A) (i)

An Buiséad Náisiúnta, 2015		**(1)**
Ioncam		
Cáin Chorparáide	675	(1)
Dleachtanna Máil	335	(1)
ÍMAT	3,925	(1)
CBL	3,150	(1)
		8,085
Caiteachas		
Seirbhísí Sláinte	3,500	(1)
Coimirce Shóisialach	1,750	(1)
Oideachas & Scileanna	2,000	(1)
Fónamh ar Fhiachas	1,250	(1)
Cúrsaí Mara & Talmhaíochta	1,000	(1)
		9,500
Easnamh (1)		(1,415) **(1)**

(12)

(ii) An Roinn Airgeadais nó an Roinn Caiteachais Phoiblí agus Athchóirithe. **(1)**

(13 mharc)

(B) (i)

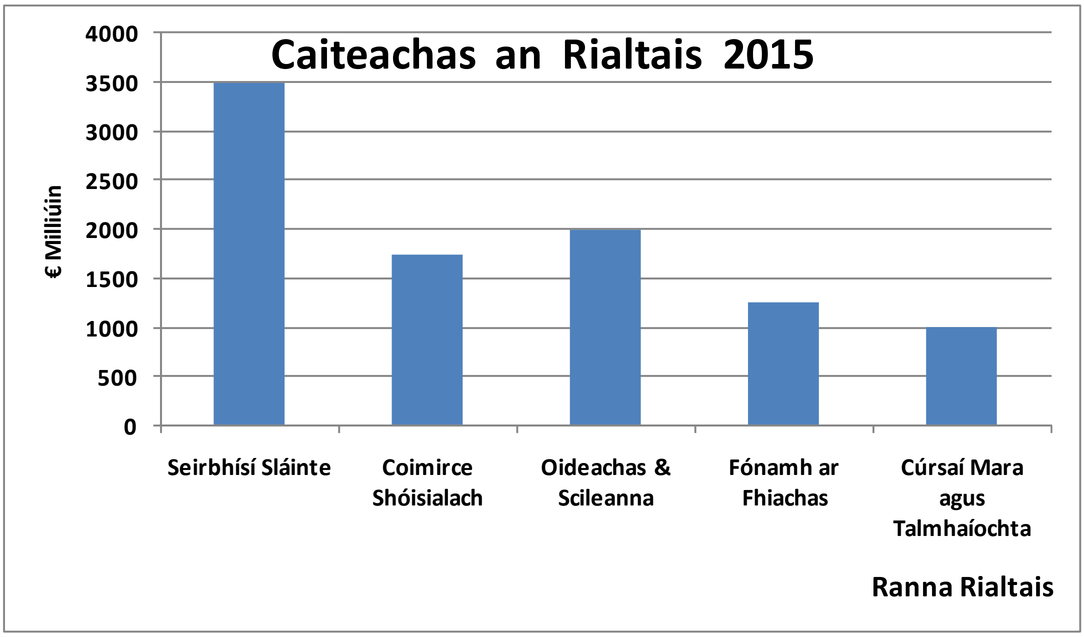

Teideal agus 2 Lipéad @ 1 an ceann = 3. Barraí beachta, lipéadaithe mar is ceart, 5 @ 2 an ceann = Iomlán 13 mharc

(ii) Is caiteachas aonuaire/fadtéarmach/neamh-athfhillteach é **Caiteachas Caipitil** an Rialtais, e.g. bonneagar/tógáil scoileanna nó tógáil otharlann. **(3)**

Ach

Is **Caiteachas Reatha an Rialtais** é caiteachas ar reáchtáil na tíre ó lá go lá, e.g. pá fhostaithe sa tseirbhís phoiblí. **(3)**

(iii) Is cánacha neamhdhíreacha iad **Dleachtanna Máil** ar earraí a shaothraíonn ioncam/ a chuireann in aghaidh ídithe, e.g. peitreal, toitíní, fíon, beoir, etc. **(4)**

Is é is **Fónamh ar Fhiachais** ann an t-ús a íoctar ar an bhFiachas Náisiúnta. **(4)**

(27 marc)
Iomlán 40 Marc

Ceist 4: **Ceist í seo a bhaineann le Tomhaltóirí agus le hÁrachas**

	Coigilteoir Leictreach			Cumhacht Leictreach		
		400 aonad			400 aonad	
Buanmhuirear	€10.50 in aghaidh na míosa	**10.50**	**1**	€10.90 in aghaidh na míosa	**10.90**	**1**
Ráta Aonaid	€0.1701 an t-aonad	**68.04**	**2**	€0.1715 an t-aonad	**68.60**	**2**
Fo-iomlán		78.54			79.50	
Lascainí	Lascaine 15%	**10.21**	**1**	Lascaine 20%	**13.72**	**1**
Fo-iomlán		68.33			65.78	
CBL 13.5%		**9.22**			**8.88**	
Iomlán		**77.5**	**1**		**74.66**	**1**

(A)

(10)

Mholfainn dó an Chuideachta **Cumhacht Leictreach** a roghnú de thairbhe go mbeidh an ghlaníocaíocht mhíosúil níos saoire de €2.89 sa mhí ná Coigilteoir Leictreach. **(2)**
(**12mharc)**

(B) Litir

An Chearnóg
Ráth Domhnaigh
Co. Laoise

9 Meitheamh 2015

An tUas. Breandán Mistéil
An Ché
An tInbhear Mór
Co. Chill Mhantáin

Tag: Eolas ar árachas baile a cheannach

A Bhreandáin, a chara

Mar fhreagra ar d'fhiosrúchán ina raibh tú ag iarraidh comhairle ar árachas tí a cheannach, tá súil agam go mbainfidh tú tairbhe as an eolas seo a leanas.

Agus árachas á cheannach agat, ní mór duit na prionsabail ábhartha a bhaineann le hárachas a thuiscint, mar seo a leanas:

Leas Inárachais: Ní mór leas airgid a bheith agat in aon earra is mian leat a árachú/ní mór duit a bheith in ann gnóthú de thairbhe an earra a bheith ann nó fulaingt i dtéarmaí airgeadais de dheasca é a chailleadh.

Meon lánmhaith: Ní mór duit gach ceist ar fhoirm thogra a fhreagairt go fírinneach/gach fíric ábhartha a nochtadh a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar an gconradh árachais.

Tá súil agam go bhfuil sé seo ina chuidiú agat, agus ná bíodh moill ort dul i dteagmháil liom arís am ar bith.

Is mise, le meas,
Gearóid Ó Murchú

Leagan amach	**9 @ 1**	**=**	**9**
2 phrionsabal mínithe	**(2 × 4)**	**=**	**8**
Cur i láthair		**=**	**3**

(20 marc)

(C)

(i) **Ní mhalartófar earraí** – An tAcht um Dhíol Earraí agus um Sholáthar Seirbhísí, 1980. **(2)**

Bróga Reatha *Téigh-ag-Rith* – An tAcht um Fhaisnéis do Thomhaltóirí, 1978/An tAcht um Chosaint Tomhaltóirí, 2007. **(2)**

(ii) **Ní mhalartófar earraí** – Tá an díoltóir freagrach as aon locht ar ar na hearraí, agus ní mór dó/di iad a ghlacadh ar ais mura n-oibríonn siad mar is ceart. **(2)**

Bróga Reatha *Téigh-ag-Rith* – Eolas bréagach nó míthreorach. **(2)**

(8 marc)

Iomlán 40 marc

Ceist 5: **Ceist í seo a bhaineann le Leabhar Airgead Anailísithe agus le Baincéireacht Phearsanta**

(A) **Leabhar Airgead Anailísithe Mháire Ní Cheallaigh**

2015		Airgead	Pinsean	Eile	2015		Airgead	Tíos	S&T	Árach.	Eile
Beal.1	Iarmhéid	**750			Beal 7	Earraí Grósaera	175	175			
4	Pinsean	940	940		9	Bille an Gháis	135		135		
30	Bua sa Lató	50		50	13	Tabhartas Carthanúil	10				10
					15	Árachas Tí	30			30	
					19	Bille an Bhreosla	145		145		
					20	Earraí Grósaera	165	165			
					23	Gruagaire	40				40
					26	Árachas Sláinte	150			150	
					27	An búistéir	90	90			
					31	Earraí Grósaera	95	95			
						Iarmhéid	**705				
		1,740	940	50			1,740	525	280	180	50
Meith. 1	Iarmhéid	**705									
Marcanna		**3**	**½**	**½**			**6**	**2**	**1**	**1**	**1**

Taobh an Dochair:	Iarmhéid 750	=	1
	4 fhigiúr @ ½	=	2
Taobh an tSochair:	20 figiúr @ ½	=	10
	Iarmhéid 705	=	2
	Dátaí	=	1 (ní mór an bhliain a bheith ann)
	Teideal	=	1

(17 marc)

(B) (i) *Ainmnigh **trí** riachtanas nach foláir do dhuine a chomhlíonadh nuair a bhíonn cuntas bainc á oscailt aige/aici.*

- Cruthúnas ar sheoladh baile, e.g. bille fóntais
- Cruthúnas aitheantais, e.g. pas, ceadúnas tiomána.
- Uimhir PSP (Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí).
- Foinse ioncaim i ndáil le lóisteálacha móra.

(3 × 2)

(ii) *Tabhair breac-chuntas ar dhá dhifríocht atá idir cuntas reatha agus cuntas taisc.*

- D'fhéadfadh áis rótharraingthe a bheith ag cuntas reatha, ach ní féidir a aistarraingt as cuntas taisce ach an méid atá ann.
- Is féidir íocaíochtaí a dhéanamh trí bhuanordú/dochar díreach/aistriú creidmheasa/seiceanna/cártaí dochair ón gcuntas reatha, ach ní mór airgead tirim a aistarraingt as an gcuntas taisce le híocaíochtaí a dhéanamh.
- D'fhéadfadh táillí a bheith i gceist le cuntas reatha, ach níl táillí i gceist le cuntais taisce.
- Tairgtear ús ar an iarmhéid i gcuntas taisce. Le hús a fháil ar chuntais reatha, d'fhéadfadh íosmhéid airgid sa chuntas a bheith riachtanach.

(2 × 3)

(iii) *Luaigh agus mínigh conas a d'aistreofaí a pinsean míosúil go dtí a cuntas bainc.*

Ríomhaistriú Airgid – Aistríonn a soláthraí pinsin a pinsean go díreach isteach ina cuntas reatha bainc.

(2)

(iv) *Mínigh* ***trí*** *mhodh dhifriúla a d'fhéadfadh Máire a úsáid chun* ***gach aon cheann*** *de na billí seo a íoc as a cuntas bainc nua.*

Gás	Seic, Dochar Díreach/Cárta Dochair
Árachas sláinte míosúil	Buanordú, Dochar Díreach
Earraí Grósaera	Seic, Cárta Dochair, UMB (ATM)

Míniúcháin (2 mharc an ceann, gan athrá ar bith déanta)

Seic:	Treoir ó Mháire i scríbhinn atá ann, don bhanc, méid ar leith a íoc leis an duine ainmnithe ar an tseic.
Dochar Díreach:	Féadfaidh Máire cead a thabhairt do chreidiúnaí íocaíochtaí inathraitheacha a bhaint as a cuntas ar dháta comhaontaithe/ inathraitheach.
Buanordú:	Féadfaidh Máire treoracha a thabhairt dá banc íocaíochtaí seasta a bhaint as a cuntas ar dháta comhaontaithe/seasta.
Cárta Dochair:	Nuair a úsáideann Máire a cárta dochair, baintear airgead go díreach as a cuntas agus déantar é a aistriú láithreach go dtí cuntas bainc eile.
UMB:	Féadfaidh Máire a cárta a úsáid le hairgead a fháil óna cuntas trí chárta UMB a úsáid. Is féidir an t-airgead a úsáid ina dhiaidh sin lena billí a íoc.

(3 × 3)
(23 marc)

Iomlán 40 marc

Ceist 6: **Ceist í seo a bhaineann le Daoine ag Obair**

(A) (i) Tá sé neamhdhleathach iarratasóirí mná amháin a lorg. **(2)**

(ii) **Bunphá**: Íocaíocht don ghnáthsheachtain oibre/de réir conartha. **(3)**

Ragobair: Pá breise/pá ar ráta níos airde in aghaidh na huaire as a bheith ag obair níos mó ná an ghnáth-thréimhse oibre **(3)**

R-phost: Doiciméid/teachtaireachtaí/íomhánna a sheoladh/a fháil thar an idirlíon trí sheoladh freastalaí post gréasáin a úsáid. **(3)**

Fostóir Comhdheise:
Agus oibrithe á bhfostú aige, ní dhéanann Meánach Teo. idirdhealú ar fhoras inscne, cine, datha, creidimh ná aoise. **(3)**

(iii) Sonraí oideachais
Taithí oibre
Sonraí moltóirí
Seoladh ríomhphoist
Caithimh aimsire/ábhair suime/éachtaí **(3 × 2)**
(20 marc)

(B) (i) **Stíobhard Ceardlainne** **(2)**

(ii) A cearta mar fhostaí a chur in iúl di.
Cuidiú léi aon fhadhbanna lena fostóir a réiteach.
Síntiúis cheardchumainn a bhailiú.
Chuirfeadh Michelle ar an eolas faoi aon fhaisnéis ábhartha a fuarthas ón gCeannoifig.
Í a chur ar an eolas faoi aon ghníomhaíocht sa cheardchumann, e.g. Comhar Creidmheasa, gníomhaíochtaí sóisialta, agóidí atá ag teacht aníos. **(2 × 3)**

(iii) Poncúlacht i gcónaí.
Iontaofacht le faisnéis íogair.
Macánta i gcónaí.
Múinte le custaiméirí i gcónaí.
Comhoibritheach leis an bhfoireann.
Rialacha agus rialacháin an fhostóra a chomhlíonadh.
Meas a bheith aici ar threalamh agus ar réadmhaoin.
Gan dochar a dhéanamh do dhea-chlú na cuideachta.
(2 × 2)

(iv) Is é €546/39 = €14 san uair an bunráta.
Is ionann am go leith agus €21 san uair
Is ionann am dúbailte agus €28 san uair.

Uaireanta	Ráta	Iomlán	
39	14.00	**546.00**	**2**
7	21.00	**147.00**	**2**
3	28.00	**84.00**	**2**
Pá Comhlán		**€777.00**	**2**

(8)
(20 marc)
Iomlán 40 marc

Nótaí Tacaíochta do 2015

C.1 Ceist í seo a bhaineann le Leabhar Túsiontrála, le Mórleabhar agus le Comhardú Trialach.

(A~B)

Leabhar Díolachán GEAL Teo. (4)

Dáta 2015	Sonraí	Sonrasc Uimh.	F	GLAN €	CBL €	IOMLÁN €
1/5	VATA Teo.	20	MLF	44,000	10,120	54,120
19/5	VATA Teo.	21	MLF	37,000	8,510	45,510
				81,000	18,630	99,630
				MLG	MLG	
		1(½+½)		1 (½+½)	1 (½+½)	1 (½+½)

Leabhar Ceannachán GEAL Teo. (2½)

Dáta 2015	Sonraí	Sonrasc Uimh.	F	GLAN €	CBL €	IOMLÁN €
10/5	MAOL Teo.	91	MLC	26,000	5,980	31,980
				MLG	MLG	
		1		½	½	½

Leabhar Airgead Tirim Anailísithe GEAL Teo. – Taobh an Dochair (4½)

Dáta 2015	Sonraí	Fáltas Uimhir *1(½+½)*	F	Banc €	Díol-achán €	CBL €	Féichiún-aithe €	Scair-chaipiteal €	Marc
7/5	Scairshealbhóir	6	MLG	105,000				105,000	1(½ + ½)
28/5	VATA Teo.	7	MLF	75,000			75,000		1(½ + ½)
31/5	Díolacháin		MLG	25,830	21,000	4,830			1½(½+½+½)
				205,830	21,000	4,830	75,000	105,000	*3½*
1/6	Iarmhéid T/A			148,080					

Leabhar Airgead Tirim Anailísithe GEAL Teo. – Taobh an tSochair (4½)

Dáta 2015	Sonraí	Seic Uimhir *1(½+½)*	F	Banc €	Ceannacháin €	CBL €	Pá €	Marc
12/5	Ceannacháin	30	MLG	30,750	25,000	5,750		1½(½+½+½)
17/5	Pá	31	MLG	27,000			27,000	1(½+½)
				57,750	25,000	5,750	27,000	
31/5	Iarmhéid T/S			148,080				1
				205,830				*3½*

C.1 ar lean.

Dáta 2015	Sonraí	F	Iomlán €	Dáta 2015	Sonraí	F	Iomlán €	Marc
MÓRLEABHAR GEAL Teo.								
Cuntas Gnáth-Scairchaipitil *(1)*								
				7/5	Banc	MLG	105,000	1
Cuntas Díolachán *(2)*								
				31/5	Glanfhéichiúnaithe Iomlána	LLD	81,000	1
				31/5	Banc	LAM	21,000	1
							102,000	
Cuntas Ceannachán *(2)*								
31/5	Glanchreidiúnaithe Iomlána	LLC	26,000					1
31/5	Banc	LAM	25,000					1
			51,000					
Cuntas CBL *(5)*								
31/5	Ceannacháin Chreidmheasa	LLC	5,980	31/5	Díolacháin Chreidmheasa	LLD	18,630	1 + 1
31/5	Ceannacháin Airgead Tirim	LAM	5,750	31/5	Díolacháin Airgead Tirim	LAM	4,830	1 + 1
31/5	Iarmhéid T/S		11,730					1
			23,460				23,460	
				1/6	Iarmhéid T/A		11,730	
Cuntas Pá *(1)*								
17/5	Banc	LAM	27,000					1
MÓRLEABHAR FÉICHIÚNAITHE GEAL Teo.								
Cuntas WATT Teo. *(4)*								
1/5	Díolacháin	LLD	54,120	28/5	Banc	LAM	75,000	1 + 1
19/5	Díolacháin	LLD	45,510	31/5	Iarmhéid T/S		24,630	1 + 1
			99,630				99,630	
1/6	Iarmhéid T/A		24,630					
MÓRLEABHAR CREIDIÚNAITHE GEAL Teo.								
Cuntas MAOL Teo. *(1)*								
				10/5	Ceannacháin	LLC	31,980	1
							Marcanna Iomlána	16

C.1 ar lean.

Comhardú Trialach Geal Teo. ar an 31/5/2015

	DR €	SR €	Marc
Banc	148,080		½
Ceannacháin	51,000		½
Pá	27,000		½
VATA Teo.	24,630		½
Scairchaipiteal		105,000	½
Díolacháin		102,000	½
CBL		11,730	½
MAOL Teo.		31,980	½
	250,710	250,710	4

Achoimre ar na Marcanna

Leabhar Díolachán	Leabhar Ceannachán	Leabhar Airgead Tirim Anailísithe	Mórleabhar	Comhardú Trialach	Dátaí	Fóilió	Iomlán
4	2½	9	16	4	2½	2	40

C.2 Ceist í seo a bhaineann le Ceannacháin ar Cairde, Doiciméid Ghnó agus le Leabharchoimeád

(A) (i)

Dhá Dhoiciméad	**Marc**
Sonrasc, Ráiteas	2 + 2

(ii)

Cúis	**Marc**
Le híocaíocht roimh an dáta dlite nó an dáta comhaontaithe a spreagadh	2
Le custaiméirí nua a tharraingt/díolacháin a mhéadú	4

Le hÚsáid le C.2 (B) (i)

			Marc
GB Teo., An Bealach Thiar, Trá Lí, Co. Chiarraí		**Uimhir Ordaithe: 11**	
Teileafón: 066 7612317		Cláruimhir CBL IE 5542134	
CP Teo.		Dáta: 22/5/2015	*1 + 1*
Bóthar na Páirce Glaise			
An Cabhán		Uimhir Luachana: 31	
Co. an Chabháin			
CAINNÍOCHT	**SONRAÍ**	**PRAGHAS AN CEANN €**	
100	*Péire Bróg*	*55*	*3*
200	*Hata Gréine*	*12*	
200	*Mata Plaisteach*	*20*	
Earraí le bheith seachadta go dtí an seoladh thuasluaite laistigh de 10 lá Síniú *Gráinne Ní Bhrua*		Teideal *Bainisteoir Ceannachán*	1 + 1

(7 marc + Bónas 1)

C.2 (B) (ii)

Nósanna Imeachta	**Marc**
Cóip den ordú a chomhdú/comhdú go leictreonach	2
Seiceáil go bhfuil ainm agus seoladh an díoltóra ceart	2

C.2 ar lean.

Le húsáid le C.2 (C) (i)

				Marc
CP Teo., Bóthar na Páirce Glaise, an Cabhán, Co. an Chabháin		**NÓTA CREIDMHEASA Uimh. 22**		
Teileafón: 049 9132131		Cláruimhir CBL. IE 2356731		
GB Teo.		Dáta: *09 /6/2015*		1+1
Bealach an Iarthair				
Trá Lí		D'Uimhir Ordaithe: 11		
Co. Chiarraí				
CAINNÍOCHT	**SONRAÍ**	**PRAGHAS AN CEANN €**	**IOMLÁN €**	
50	*Mata Plaisteach*	*20*	*1,000*	*4*
	Cúis: ***stróicthe*** *(1)*			
		Iomlán (gan CBL san áireamh)	*1,000*	
		Lascaine Thrádála	*300*	*1*
		Fo-iomlán	*700*	*1*
		CBL	*161*	*1*
E & EE		Iomlán (CBL san aireamh)	*861*	*1*

Le húsáid le C.2 (C) (ii)

Leabhar na nAischur Isteach de chuid CP Teo.

Dáta	Sonraí	Uimhir an Nóta Creidmheasa	F	GLAN €	CBL €	IOMLÁN €	Marc
9/6/2015	*GB Teo.*	*22*	*DL*	*700*	*161*	*861*	*7*

Achoimre ar na Marcanna

A	B	C	Iomlán
10	**12**	**18**	**40**

C.3 Baineann an cheist seo le Réamhaisnéis Sreabhadh Airgid agus le Tionscnamh Gnólachta.

RÉAMHAISNÉIS SREABHADH AIRGID LALA Teo. le haghaidh na tréimhse Aibreán go Meán Fómhair 2016

	Aib. €	**Beal. €**	**Meith. €**	**Iúil €**	**Lún. €**	**M.F €**	**Iomlán Aib. - MF €**	**Marcanna 28**
FÁLTAIS								
Díolacháin ar Airgead Síos	75,000	75,000	75,000	75,000	75,000	97,500	472,500	*2*
Scairchaipiteal				190,000			190,000	*1*
Deontas		100,000					100,000	*1*
A. Iomlán na bhFáltas	75,000	175,000	75,000	265,000	75,000	97,500	762,500	*0*
ÍOCAÍOCHTAÍ								
Solas agus Teas	3,800		3,800		4,636		12,236	*2*
Pá	24,000	24,000	24,000	24,000	27,000	24,000	147,000	*2*
Innealra	120,000				100,000		220,000	*1*
Aisíocaíochtaí Iasachta	5,000	5,000	5000	5,000			20,000	*1*
Ceannacháin ar Airgead Síos	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000	22,500	112,500	*2*
Costais Iompair	11,000	11,000	11,000	11,000	11,000	12,650	67,650	*2*
B. Iomlán na nÍocaíochtaí	181,800	58,000	61,800	58,000	160,636	59,150	579,386	*0*
C. Airgead Glan (A-B)	(106,800)	117,000	13,200	207,000	(85,636)	38,350	183,114	*5*
D. Airgead Tosaigh	54,000	(52,800)	64,200	77,400	284,400	198,764	54,000	*4*
E. Airgead Deiridh (C+D)	(52,800)	64,200	77,400	284,400	198,764	237,114	237,114	*5*

(B) (i)

Míniú	**Marc**
Le fáil amach an féidir le LALA Teo. maireachtáil laistigh dá chuid acmhainní	3
Le fáil amach an mbeidh fadhbanna leachtachta ag LALA Teo. sa todhchaí	3

(B) (ii)

Ceannteidil i bPlean Gnó Mínithe le samplaí	**Marc**
Táirge: Tugann sé seo cur síos ar an táirge nó ar an tseirbhís a dhíolann an gnólacht, e.g. déanann LALA Teo. troscán tí.	3
Taighde Margaidh: Leagann sé seo eolas amach faoi thomhaltóirí nó faoi iomaitheoirí, e.g. tá trí iomaitheoir agus 1,000 custaiméir ag LALA Teo.	
Tionscnamh (Cur Chun Cinn) Díolachán: Tugann sé seo míniú ar na modhanna a úsáidtear chun díolacháin a spreagadh agus a mhéadú, e.g. úsáideann LALA Teo. fógraí teilifíse lena throscán a chur chun cinn.	3
Airgeadas: Léiríonn sé seo an méid airgid atá ag teastáil ó LALA Teo., e.g. tá €100,000 ag teastáil ó LALA Teo. le hinnealra nua a cheannach, agus is féidir leis cuid dá chúlchiste a úsáid ina leith sin.	

Achoimre ar na Marcanna

A	**B**	**Iomlán**
28	**12**	**40**

C.4 Ceist í seo a bhaineann le Cuntais Chríochnaitheacha agus le Clár Comhardaithe

(A)

1½		1		1½	Marc
Cuntas Trádála, Leithghabhála Brabúis agus Caillteanais LVG Teo. don bhliain dar críoch 31/12/2014					
		€	**€**	**€**	
	Díolacháin			353,000	½
	Lúide Costas Díolachán				
	Stoc Tosaigh 01/01/2014		30,000		½
	Ceannacháin		190,000		½
	Carraeireacht Isteach		5,000		½
			225,000		0
	Stoc Deiridh 31/12/2014		23,000	202,000	½ + **0**
	BRABÚS COMHLÁN			151,000	2 (**1** + 1)
	Móide Gnóthachain				
	Coimisiún Infhála		6,000		½
	Cuir Coimisiún Infhála dlite leis		2,000	8,000	½ + ½
				159,000 *(FI)*	0
	Lúide Costais				
	Fógraíocht	14,000			½
	Lúide fógraíocht réamhíoctha	3,000	11,000		½ + ½
	Drochfhiacha		7,000		½
	Pá	64,000			½
	Cuir Pá dlite leis	4,000	68,000		½ + ½
	Dímheas: Innealra	27,150			½
	Veaineanna Mótair	10,680	37,830	123,830	½+½+**0**
	GLANBHRABÚS			35,170 *(FI)*	3 (**1** + 2)
	Lúide Díbhinní a íocadh			25,000	½
				10,170	**0**
	Cuir Cúlchistí Tosaigh leis			12,000	1
	CÚLCHISTÍ			22,170 *(FI)*	**0**
					19½

(FI = Figiú(i)r an iarrthóra)

C.4 ar lean.

½	1		½	Marc
Clár Comhardaithe	**LVG Teo.**		**ar an 31/12/2014**	
SÓCMHAINNÍ SEASTA	**Costas €**	**Dímheas €**	**Glanluach de réir na leabhar €**	
Innealra	181,000	27,150 *(FI)*	153,850 *(FI)*	½+½+½
Veaineanna Mótair	89,000	10,680 *(FI)*	78,320 *(FI)*	½+½+½
Iomlán na Sócmhainní Seasta	270,000	37,830 *(FI)*	232,170 *(FI)*	½+½+½
SÓCMHAINNÍ REATHA				
Stoc deiridh	23,000			½
Airgead Tirim	3,000			½
Banc	27,000			½
Féichiúnaithe	22,000			½
Fógraíocht réamhíoctha	3,000			½
Coimisiúin infhála dlite	2,000	80,000		½ + **0**
Lúide DLITEANAIS REATHA				
Creidiúnaithe	16,000			½
Pá dlite	4,000	20,000		½ + **0**
CAIPITEAL OIBRE			60,000	**0**
IOMLÁN NA nGLANSÓCMHAINNÍ			292,170	½ *(FI)*
MAOINITHE AG	**ÚDARAITHE**	**EISITHE**		½+½
380,000 Gnáthscair €1	380,000	240,000		½+½
Cuir Cúlchistí leis		22,170		½ *(FI)*
Dliteanais Fadtéarma				
Iasacht 30 Bliain		30,000		½
CAIPITEAL IN ÚSÁID			292,170	½ *(FI)*
				14½

(B)

Míniú	Marc
Is ionann Carraeireacht Isteach agus costas a íocann ceannaitheoir chun na hearraí a ceannaíodh a iompar.	5

Achoimre ar na Marcanna

A	Cuntas Trádála, Leithghabhála, Brabúis agus Caillteanais Clár Comhardaithe Cur i láthair	19½ 14½ 1	35	**Iomlán**
B	Freagra Ceart		5	40 marc

C.5 Ceist í seo a bhaineann leis an Slabhra Táirgeachta, le hAirgeadas agus le Baincéireacht.

(A) (i)

		Marc
Earnáil	Seirbhísí	3
Cúis	Cuireann R&M ÉIREANN Teo. cúrsaí agus oiliúint ar fáil.	3

(A) (ii)

Ainm Gnó/Institiúidí	Marc
Baincéireacht	2
Árachas	2

(B) (i)

	Eolas Iasachta	Marc
1	Cuspóir na hIasachta	2
2	Méid	2
3	Fianaise ar a gcumas an iasacht a aisíoc	2

(B) (ii)

Míniú	Marc
Is é seo an t-urrús a thugann an t-iasachtaí don iasachtóir, rud a d'fhéadfadh a dhíol dá mba rud é nach n-aisíocfaí an iasacht.	3
Sampla Foirgnimh/Talamh	1

(B) (iii)

Bliain	Caipiteal €	Ús ar 8% RCB €	Míniú	Marc
1	45,000	3,600	*8% de €45,000*	3
2	30,000	2,400	*8% de €30,000*	3
3	15,000	1,200	*8% de €15,000*	3
An tÚs Iomlán le hÍoc		**7,200**		3

(B) (iv)

Foinse	Míniú	Marc
Scairchaipiteal	Airgead/sócmhainní infheistithe ag na scairshealbhóirí	(2 + 4)
Deontas	Airgead a thugann an rialtas/an AE faoi choinníollacha ar leith nach gá a aisíoc	2

Achoimre ar na Marcanna

A	B	Iomlán
10	**30**	**40**

C.6 Ceist í seo a bhaineann le hÁrachas Gnó agus le Scríobh Tuarascála.

TEIMPLÉAD TUARASCÁLA		**Marc**
Ó:	*Bríd Ní Chonchúir, 13 Céide an Íseal-riosca, Gaillimh*	*1*
Go:	*Stiúrthóirí SÓ BAILE Teo., Clár Chlainne Mhuiris, Co. Mhaigh Eo*	*1*
Teideal na Tuarascála:	*Comhairle maidir le Cumhdach Árachais agus Ceisteanna Eile*	*1*
Dáta:	*9 Meitheamh 2015*	*1*
Réamhrá:	*Rinne mé na ceisteanna a chuir tú orm a bhreithniú, agus tá mo fhreagraí leagtha amach thíos*	*1*
Freagraí ar Cheist A (i), (ii), (iii)	*A (i) Níl riosca inárachais mura bhfuil go leor rioscaí comhchosúla ann le hárachú m.sh. árachas taistil chuig an ngealach* *A (ii) Tá árachas mótair riachtanach de réir an dlí.* *A (iii) Árachas gadaíochta ar eagla go ngoidfí earraí.* *Árachas ar Airgead faoi Bhealach ar eagla go ngoidfí an t-airgead tirim ata á aistriú chuig an mbanc dhá uair sa tseachtain.* *Árachas Dliteanas Fostóra ar eagla go ngortófaí oibrithe na cuideachta agus iad ag obair.*	*4* *2* *4* *4* *4* *4*
Le déanamh ina dhiaidh seo:	*Tá mé ar fáil le haon cheisteanna a d'fhéadfadh a bheith ag na stiúrthóirí a phlé.*	1
Síniú:	*Bríd Ní Chonchúir*	1
Teideal Scríbhneoir na Tuarascála:	*Comhairleoir Árachais*	1

B (i)

Míniú	**Marc**
Is ionann Árachas Leordhóthanach agus gach riosca féideartha a bheith árachaithe don mhéid ceart.	**3**

B (ii)

Freagra	**Cúis**	**Marc**
€150,000	Bhí tearc-árachas €200,000 i gceist leis na foirgnimh, i.e. ní raibh siad árachaithe ach ag 75% dá luach. Is ionann 75% de €200,000 agus €150,000.	**5 + 2**

Achoimre ar na Marcanna

A	**B**	**Iomlán**
30	**10**	**40**